

Trei povești de dragoste

Matei Vișniec s-a născut în 1956 la Rădăuți, județul Suceava. A scris poezie încă din copilărie, a debutat în revista *Luceafărul* în 1972, și apoi în volum în 1980, la Editura Albatros, cu culegerea de poeme *La noapte va ninge*. A studiat filozofia la București, a devenit membru fondator al Cenaclului de luni, s-a remarcat ca dramaturg chiar și când piesele îi erau interzise. A crezut în rezistența culturală, în forța cuvântului, în capacitatea literaturii de a capta mai bine decât orice altă disciplină contradicțiile ființei umane și ale lumii în care trăim.

În 1987 a plecat în Franța, unde inițial a fost exilat politic. De atunci numele său s-a aflat pe afișele teatrelor din peste 40 de țări. Între 1990 și 2022 a lucrat ca jurnalist la Paris, la Radio France Internationale.

Matei Vișniec este autorul a șase volume de poezie, al unui număr impresionant de piese de teatru scrise în română, dar și în franceză, a cinci romane și al unui volum de nuvele. În Franța piesele sale sunt publicate de mai multe edituri (Actes-Sud Papiers, Lansman, L'Harmattan, Espace d'un Instant, Non-Lieu, L'œil du Prince). Între două țări, între două culturi, între limba română și cea franceză, între Bucovina sa natală și Festivalul de Teatru de la Avignon, Matei Vișniec circulă, practică jurnalismul cultural, trece de la un gen literar la altul, caută și experimentează cuvântul sub semnul unui ideal care ține de umanism, de frumos și de spiritul critic.

Despre orașul său natal, Rădăuți, afirmă deseori că este traversat de axa de simetrie a lumii (și este adevărat că o cale ferată din care emană poezie taie urbea în două, cu tot cu cimitir). La Suceava există din 2016 o instituție numită Teatrul Municipal „Matei Vișniec“, precum și un festival internațional de teatru în organizarea căruia autorul bucovinean este implicat.

La Humanitas i-au apărut următoarele volume: *Mașinăria Cehov & Despre fragilitatea pescărușilor împăiați* (teatru), 2008; *Scrisori de dragoste către o prințesă chineză* (proză-teatru poetic), 2011; *Procesul comunismului prin teatru* (teatru), 2012; *Trilogia balcanică* (teatru), 2016; *Caragiale e de vină* (teatru), 2019.

Matei Vişniec

Trei poveşti de dragoste

Cum am dresat un melc pe sânii tăi

Scrisori de dragoste
către o prinţesă chineză

Frumoasa călătorie a urşilor panda
povestită de un saxofonist
care avea o iubită la Frankfurt

 HUMANITAS
BUCUREŞTI

Redactor: Iuliana Glăvan
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Florina Vasiliu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

Pentru obținerea drepturilor de reprezentare scenică, la radio sau la televiziune, de adaptare pentru cinema sau în alte genuri literare, contactați autorul (visniec@yahoo.fr) sau agentul care îl reprezintă – SACD – la Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques.

© HUMANITAS, 2023, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Vișniec, Matei

Trei povești de dragoste / Matei Vișniec. – București: Humanitas, 2023

ISBN 978-973-50-7973-4

821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

**Cum am dresat
un melc pe sânii tăi**

Traducere din franceză
de Daniela Șilindean

Iată... Totul e pregătit... În cinci minute ea va fi aici. Va suna la ușă, iar eu îi voi deschide. Intrați, doamnă, îi voi spune. Sunt aici. Vă aștept. Și o voi invita să ia loc. Și, în timp ce ea se va așeza, eu îmi voi scoate încet inima din piept și o voi pune pe masă. Inima mea palpitândă pe fața de masă albă. Ca un mic cadou.

Ea va fi, cu siguranță, surprinsă, și atunci eu îi voi spune... Cu dumneavoastră, doamnă, nu pot face altfel. Să vă am în fața mea și să îmi păstrez în același timp inima sufocată în piept e cu neputință. De aceea, prefer să o scot și să v-o pun la vedere, în mijlocul mesei, pe acest minunat platou japonez pe care mi l-ați oferit anul trecut de ziua mea.

Așa vom putea vorbi cu inima deschisă. Așa nu vor mai exista secrete între noi.

Inima mea în mijlocul mesei, palpitând între două lumânări, între două pahare de șampanie, nu e deloc

o imagine dezagreabilă. Și, în plus, în acest fel, o voi putea supraveghea. Pentru că știți, doamnă, între dumneavoastră și inima mea există o relație pe care nu mai știu să o controlez. Între dumneavoastră și inima mea, iubită doamnă, se întâmplă ceva foarte subtil, foarte inteligent, foarte bizar, cum nu se poate mai neobișnuit, ceva irațional, ceva imposibil și improbabil, ceva ce îmi depășește capacitatea de înțelegere.

Sunt noapți, de exemplu, când mă trezesc la trei dimineața cu un gust amar în gură și cu senzația de vid în piept. Gustul amar nu-mi pune nici o problemă, e gustul absenței dumneavoastră. Dar senzația de vid din piept e ceva grav. Să te simți golit și să nu înțelegi nimic e grav. Să îți dai seama că pieptul tău este gol, că inima ta nu mai e la locul ei, că inima ta nu mai e *cu tine*, că inima ta a fugit de acasă... e grav. Să aprinzi lumina și să îți observi inima târându-se ca un crab pe podea, îndreptându-se către fereastră, cățărându-se pe draperie și încercând să evadeze pe fereastra deschisă... vă jur, doamnă, toate acestea mă rănesc... Din fericire, inimile nu aleargă prea repede și le putem prinde în casa scărilor sau în fața imobilului... Dacă ați ști de câte ori nu mi-am recuperat inima în plină noapte de la colțul străzii sau chiar din stația de unde iau de obicei autobuzul pentru a merge la dumneavoastră! O inimă singură, roșie-roșie, la capătul puterilor, după ce a părăsit un piept, după ce a coborât din pat, după ce a parcurs distanța dintre pat și ușă, după ce a ieșit prin ușița pisicii, după ce a

coborât scările și după ce a traversat strada... chiar că nu e normal... o inimă singură aflată la capătul puterilor așteptând într-o stație de autobuz la ora patru dimineața...

În mod normal o inimă nu ar trebui să fugă... Inimile, dacă ne luăm după manualul de anatomie, sunt făcute să stea liniștite în cuști și să bată. O inimă este o pompă cu sânge, nu încape nici o îndoială. Știința ne-a dovedit-o. O inimă este formată dintr-un miocard înconjurat de un pericard tapizat în interior cu un endocard. Poftim, manualul e categoric, nu mai există altceva într-o inimă în afara celor trei *carduri* pe care tocmai le-am menționat și în afara ventriculului drept servind pentru memorizarea greșelilor și în afara ventriculului stâng servind drept captator pentru parfumul fantasmelor. Nu, știința ne învață în mod categoric, inima noastră este doar ceva mai mare decât pumnul nostru strâns... Cam așa, cam o dată și jumătate... Un pic mai mică la femei decât la bărbați... Ceea ce mi se pare important... Inima unui adult cântărește între 300 și 350 de grame, asta e tot, s-a demonstrat, între 300 și 350 de grame indiferent de cele trăite, de emoțiile resimțite, de durerile traversate... Iată, manualul de anatomie precizează acest lucru: inima este un organ pe care omul a reușit să-l sedentarizeze. În mod normal, el nu se plimbă de unul singur, inima este un organ nocturn care nu suportă lumina, un organ care nu suportă contradicțiile și, mai cu seamă, nimic din ceea ce cade greu la inimă.

Deci iată de ce eu nu înțeleg deloc, doamnă, dar chiar deloc, de ce de fiecare dată când mă gândesc la dumneavoastră această pompă caraghioasă începe să se frământa, să bolborosească, să se bâlbâie, să moară, să se resusciteze, să se prostescă, să se piardă cu firea și să regrete apoi, să improvizeze clovnerii și să-și ceară apoi iertare...

Iar data trecută, doamnă, în timp ce îmi trimiteați o beza prin evantai, parfumul buzelor dumneavoastră a pătruns atât de brusc în sângele meu, încât inima mea a explodat. Mi s-a împrăștiat inima peste tot, în gură, în plămâni, în stomac... Mi s-au produs explozii în lanț în toate arterele, în toate celulele, în toate moleculele... Am avut nevoie de un an întreg de singurătate pentru a-mi reconstitui inima, pentru a pune laolaltă totul...

Iată de ce, doamnă, prefer acum să îmi pun inima pe masă, în fața dumneavoastră, între noi, la vedere... Dacă vreodată mai explodează, cel puțin veți purta și dumneavoastră urmele...

2

Se făcea că ea trecea pe acolo. Ea trecea pe acolo din întâmplare, iar eu, tot din întâmplare, zăceam întins pe jos, pe trotuar, cu pieptul deschis, răpus de rana mea, rana mea care avea ceva dintr-o oglindă, rana mea... Și atunci ea s-a oprit, s-a oprit cumva mirată, intrigată de rana mea, uimită să vadă o rană atât de frumoasă, o rană pe cord deschis, pe contra-cer deschis, o rană având ceva dintr-o oglindă, care era aproape o oglindă... Cu siguranță, ea era foarte grabită, dar rana mea i-a atras totuși atenția, și atunci mi-a spus... *Domnule...*

— Da...?

Iertați-mă, dar... Atât mi-a spus, în timp ce mă privea, în timp ce îmi privea rana, *iertați-mă, dar...*

— Dar ce?

Iertați-mă, dar... Acesta era singurul lucru pe care îl putea spune pe moment. Se mai întâmplă...

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat, ce doriți?

Iertați-mă, dar... Observați, de trei ori aceeași frază, singura pe care o putea spune pe moment. Se mai întâmplă, n-ai ce să faci...

— Ce se întâmplă, doamnă, de ce mă priviți așa?
Nimic, dar... am impresia că sângeați.

Observase că sângeram... Hm... Totuși...

— Ah, și din cauza asta vă opriți din drum?

Da. Și sângele vi răspândește tot mai mult. Iată, observase că sângele meu se întindea tot mai mult pe trotuar, că, într-adevăr, curgea din ce în ce mai abundent, că risca să inunde strada, orașul...

— Sângerez, și ce-i cu asta? E sângele meu și îl las să curgă pe jos. Și ce-i cu asta?

Domnule, eu nu vreau decât să vă ajut... Ați auzit? Ea nu dorea decât să mă ajute. Mă rog, avea această intenție, voia să mă ajute, era totuși bine intenționată, deși puțin imprezvizibilă. Iar eu, ce să spun, am tresărit, eram bucuros în tot cazul, eram...

— Dar eu nu doresc să fiu ajutat. Vreau să fiu lăsat în pace...

Da, asta i-am spus, în ciuda faptului că... în ciuda faptului...

Sunteți rănit, domnule. Sunteți rănit, poate că și delirați. Chem salvarea. Ei bine, asta chiar m-a făcut să râd. Voia să cheme salvarea. Ha, ha, asta chiar m-a făcut să râd, îmi trepida corpul de atâta râs și, Dumnezeu mi-e martor, nu e ușor să râzi în timp ce sângele tău se răspândește pe caldarâm, e genul de râs care doare, doare, doare... Și atunci i-am spus...

— Salvator pentru mine, doamnă, ar fi să mă lăsați singur... Gata, vă mulțumesc și la revedere.

Domnule, s-ar putea să muriți. Nu vă pot lăsa așa. Sun la poliție.

Ia te uită, acum voia să sune la poliție, la poliția oamenilor răniți, la poliția oamenilor răniți de moarte, la poliția oamenilor vidați... O, Doamne Dumnezeule, o, Doamne Dumnezeule, cât era de drăguță cu ochii ei miopi, care încercau să descifreze motivele acestei scurgeri de sânge... Totul era atât de amuzant, ea era amuzantă, era drăguță, era adorabilă ca întotdeauna, și atunci am strigat, am strigat...

— Și ce vă privește, doamnă, dacă voi muri? Da, poate că voi muri, ei și ce? Zău, doamnă, nu aveți ceva mai bun de făcut decât să vă legați de rana mea?

Și atunci ea a venit cu aceste cuvinte, cu aceste cuvinte incredibile, cele mai reușite din toată povestea, ascultați-le... Mi-a spus:

Sunteți un om rănit, și asta mă mâhnește.

Nu? E bună... „Sunteți un om rănit, și asta mă mâhnește.“ Chiar că-i bună. În tot cazul, eu consider că e bună, oricum, asta m-a emoționat și m-a amuzat în egală măsură, și am continuat să strig...

— Plecați! Circulați! Nu e nimic de văzut aici.

Dar ea, ea nu voia să plece, era deja furioasă, ceva o înfuria și s-a apucat să strige și ea...

Sunteți o rană ce se târăște pe jos. Nu e bine pentru oraș. Nu e bine pentru cetățenii care vor ieși în curând din casele lor pentru a merge la serviciu. Nu aveți dreptul să sângeați așa în mijlocul pieței, la ora cinci dimineața...

Poftim... Ați auzit-o? Totuși, nu e puțin lucru... Își făcea griji pentru oraș... Această femeie pe care o

Cuprins

Cum am dresat un melc pe sânii tăi

5

Scrisori de dragoste către o prințesă chineză

59

Frumoasa călătorie a urșilor panda povestită
de un saxofonist care avea o iubită la Frankfurt

73